

SUOMEN LÄÄKETIETEEN FILOSOFIAN SEURA

Julkinen rahoitus, yksityinen tuotanto? Raha ja etiikka uudessa SOTE:ssa

11.11.2017
KTM Vesa Ekroos

8.11.2014 seuran 20-vuotisjuhlaseminaarissa esitin mm.:

”Sote-uudistus 2017?

- *lakiesitys eduskunnalle viimeistään 4.12.2014*
- *avoinna vielä lukuisia merkittäviä asioita*
 - *- perustuslakiasiat:*
 - *kansallinen ohjaus, Sote-alueen ohjaus*
 - *ylikunnallinen ohjaus / kuntien itsehallinto*
 - *- tuotantoalueet / julkinen tuotanto, yksityinen ja kolmas sektori*
 - *- rahoitus*
 - *- täysi valinnanvapaus?*
 - *- täysi liikkumisen vapaus?”*

Terveydenhuollon julkinen / yksityinen rahoitus

Rahoitus nyt:

- Julkinen (valtio, kunnat, Kela) n. 75 %
- Yksityinen (kotitaloudet + yksityinen vakuutus + TTH) n. 25 %

Rahoitus 2020 -> (oma arvio):

- Julkinen / valtio / maakunnat n. 70 %
- Yksityinen (kotitaloudet + yksityinen vakuutus + TTH) n. 30 %

Terveydenhuollon julkinen / yksityinen tuotanto

Tuotanto nyt:

- Julkinen / kunnat ja kuntayhtymät n. 79 %
- Yksityinen n. 21 %

Tuotanto 2020 -> (oma arvio):

- Julkinen / maakunnat n. 60 %
- Yksityinen n. 40 %

Huomioitava, että tulevassa tuotantorakenteessa tulee olemaan myös kasvavassa määrin ns. **sekaomisteista** tuotantoa

Erillisiä, mielestäni varsin merkittäviä vielä ratkaisemattomia asioita SOTEssa

- TTH / perusterveydenhuolto / per capita-korvaus
- Yhtenäiset tietojärjestelmät
- Yhtenäiset laatujärjestelmät
- Takuut / komplikaatioiden hoidot
- Poistojättämä (n. 11 miljardia euroa)
- Riittävät ja oikeat investoinnit, kattava ja yhtenäinen investointilaskenta
- Yhtenäiset ja läpinäkyvät kustannuslaskentakriteerit / vertailukelpoisuus
- Kilpailuneutraliteetti (esim. määräävä markkina-asema), ALV-neutraliteetti (n. 8 %)
- Johtamisjärjestelmät (esim. hallitustyöskentely , Corporate Governance). Todellinen taseen kautta johtaminen myös liikelaitoksissa
- Kestävyyssvaje / julkinen velkaantuminen

Sairauskassa – terveydenhuollon vaihtoehtoinen rahoitus- ja tuotantojärjestelmä

- Rahoitus keskitetty 100 % (sisältää myös sairauspäivärahat)
- Kaikki rahoitus kerätään kansalaisilta ja työnantajilta (yhteensä n. 14% palkoista)
- Tuotanto markkinaehtoinen (tiukasti kilpailutettu julkinen ja yksityinen tuotanto)
- Kustannukset n.11% BKT:stä (Suomi tällä hetkellä n. 9,4 %, Ruotsi n. 11,2 %)
- Syrjimätön, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen (vain nimelliset omavastuut)
- Täydellinen valinnanvapaus
- Ei yksityistä terveys- / sairausvakuutusta
- Ei erillistä työterveyshuoltoa

Raha ja etiikka uudessa SOTEssa

-Poliitikon etiikka

- Voiko terveydenhuoltoa ylipäättänsä käyttää poliittisen tai muun vallankäytön välineenä? Onko valinnanvapaus vallankäytön väline?

-Potilaan etiikka

- Valinnanvapaus, omat henkilökohtaiset ratkaisut, lisääntynyt tiedonsaanti

-Lääkärin etiikka

- Priorisointi, niukat resurssit

-Virkamiehen etiikka

- Viranomaistehtävät (THL, Valvira, STM, SAS, lastensuojelu), vaikutus lainsäädäntötyöhön, tietomassojen hallinta

-Omistajan etiikka

- Maakunta (Kasvoton? Puhtaasti poliittinen)
- Liike-elämän etiikka

Liike-elämän etiikasta

Yritysmaailman (soveltava) etiikka on oikean ja väärän, hyvän ja pahan, tutkimusta liike-elämässä

-Usein kuulee kysyttävän: Onko ylipäättänsä eettisesti oikein, että terveydellä ja sairauksilla tehdään "businesssta"? Mielestäni on oikein kun tarkoin huomioidaan alan erityisherkkyydet. Yhtiöittämismahdollisuus myös julkisella sektorilla.

-Onko yksityinen raha epäeettisempää kuin julkinen raha. Mielestäni ei.

-Onko ulkomainen raha epäeettisempää kuin kotimainen raha. Mielestäni ei.

Yrityskaupat: EV:n (Enterprise Value) määrittäminen / suoritetaanko yrityksen ja toimijan arvonmääritys toiminnan kannattavuuden perusteella vai pitäisikö määritellä toiminnan tuloksellisuuden ja eettisyyden perusteella. Onko tähän mittareita?

-Yrityksen arvot

-Verojen maksu

-Yritysten ja yhteisöjen muut velvoitteet yhteiskunnalle (CSR)

Kiitos!

Yhteystiedot

Vesa Ekroos

Pohjoisranta 4 A 4
00170 Helsinki

040-5739292
ekroos@kolumbus.fi